

gemeente voorst

Jaarverslag 2011

Rekenkamercommissie

Gemeente Voorst

Gemeente Brummen

29 maart 2012

Colofon

De Rekenkamercommissie Brummen en Voorst

De Rekenkamercommissie voor de gemeente Brummen en de Rekenkamercommissie voor de gemeente Voorst (verder de Rekenkamercommissie) bestaan uit twee externe leden en een externe voorzitter, in beide gemeenten ondersteund door een ambtelijk secretaris. Brummen en Voorst hebben een samenwerkingsovereenkomst die regelt dat ambtenaren van de ene gemeente het feitelijke onderzoekswerk doen bij de andere. De Rekenkamercommissie heeft een onafhankelijke positie.

Jaarlijks voert de Rekenkamercommissie bij beide gemeenten tenminste één onderzoek uit. De gemeente Brummen trekt € 22.000,-- uit voor de Rekenkamercommissie en de gemeente Voorst € 20.500 (2011). Beide bedragen zijn exclusief de loonkosten van de secretarissen.

De functie van de Rekenkamercommissie is de gemeenteraad een extra handvat te bieden zijn controlerende taak uit te voeren. De Rekenkamercommissie doet onderzoek naar de rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid van de gemeente. Het kan gaan om vragen als: "Zijn de doelen van het gemeentelijk beleid bereikt?", "Zijn de voorbereiding en uitvoering van het beleid efficiënt verlopen?", "Heeft het niet meer gekost dan vooraf was bepaald?".

Doel van het onderzoek is dat de gemeente lessen trekt uit het verleden. Daarom formuleert de Rekenkamercommissie altijd aanbevelingen aan raad en college. De Rekenkamercommissie kiest zelf haar onderzoeksonderwerpen.

Samenstelling

Voorzitter	Dhr. mr. drs. F.W.A.J. Giesbers
Leden	Dhr. S.J. Schuijt MPM Mw. drs. H.W.M. Witjes (tot 1 januari 2012) Mw. drs. F.A.M. Disselhorst (vanaf 1 januari 2012)
Ambtelijk secretaris Brummen	Mw. M. Froger
Ambtelijk secretaris Voorst	Mw. D. Vriezekolk-Groenewold

Contact Brummen

Post	Postbus 5 6970 AA Brummen
Telefoon	(0575) 568221
E-mail	m.froger@brummen.nl
Website	www.brummen.nl (gemeenteraad > rekenkamercommissie)

Contact Voorst

Post	Postbus 9000 7390 HA TWELLO
Telefoon	(0571) 279 387
E-mail	d.vriezekolk@voorst.nl
Website	www.voorst.nl (gemeenteraad -> rekenkamercommissie)

1. Inleiding

De Rekenkamercommissie van de gemeenten Brummen en Voorst (RKC) biedt het zesde jaarverslag aan. De Rekenkamercommissie Voorst en de Rekenkamercommissie Brummen zijn twee aparte commissies. Omdat de samenstelling van de commissies identiek is (op de secretarissen na) combineert de RKC zoveel mogelijk de werkzaamheden. Uit praktische overwegingen en om de beide gemeenten te informeren over het geheel van de werkzaamheden is het jaarverslag gecombineerd. De afzonderlijke gemeenten krijgen hierbij aandacht.

Na 6 jaar heeft Helga Witjes eind 2011 haar lidmaatschap van de RKC beëindigd vanwege drukke werkzaamheden. Een selectiecommissie bestaande uit een raadslid uit Brummen en een uit Voorst, de griffier van Brummen, de secretaris van de RKC Voorst en de beide leden van de RKC heeft gekozen voor Frida Disselhorst als opvolger per 1 januari 2012. Beide gemeenteraden hebben met gepaste aandacht afscheid genomen van Helga Witjes.

2. Landelijke evaluatie rekenkamers (Rapport Berenschot)

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft Berenschot onderzoek laten doen naar het functioneren van rekenkamer(commissie)s. De RKC heeft met belangstelling kennis genomen van dit rapport. Het werk van rekenkamers blijkt alom waardering te ondervinden. Het rapport bevat aanbevelingen die gericht zijn op de minister van BZK, op de rekenkamer(commissie)s en de gemeenteraden en colleges. Van belang zijn vooral de aanbevelingen over de onderwerpkeuze, reflectie op de relatie tussen RKC en raad/college, de doorlooptijd van onderzoek en het breder benutten van de RKC voor de kaderstellende rol van de raad. De conclusies en aanbevelingen van Berenschot zijn als bijlage 2 bij dit jaarverslag opgenomen.

Voorjaar 2012 bekijkt de RKC met de beide Auditcommissies hoe op basis van de aanbevelingen de RKC nog effectiever kan functioneren ten behoeve van de raad.

3. Wijziging verordening Rekenkamercommissie

In 2011 is de verordening op de Rekenkamercommissie 2005 gewijzigd. Zowel in Brummen als in Voorst is de benoemingstermijn van leden van de RKC nu 4 jaar met een eenmalige verlengingsmogelijkheid van 4 jaar. Tot nu toe waren de termijnen onbegrensd. Verder is in Voorst de Gedragscode integriteit bestuurders gemeente Voorst van overeenkomstige toepassing verklaard op leden van de RKC.

De gemeente Brummen heeft dat voornemen niet.

4. Onderzoeksprogramma en onderzoeksprotocol

Onderzoekprogramma Voorst

Het nieuwe onderzoekprogramma vanaf 2011 heeft de RKC in februari 2011 vastgesteld. Vooraf is er contact geweest met het presidium over de actualisering van het programma. Op 21 november 2011 is de RKC te gast geweest bij de recent ingestelde Auditcommissie. Daar is onder andere gesproken over de volgende actualisering van het onderzoekprogramma. De Auditcommissie is voortaan het forum voor afstemming tussen de onderzoeken van accountant, RKC en eventueel raad (het college voert geen artikel 213A onderzoeken meer uit). De Auditcommissie is ook het platform voor uitwisseling over het onderzoekprogramma van de RKC. In een vervolgesprek is nader gesproken over het actualiseren van het onderzoekprogramma. Een nieuw onderzoekprogramma wordt gemaakt in het voorjaar van 2012.

Onderzoekprogramma Brummen

Het onderzoekprogramma vanaf 2011 heeft de RKC in maart 2011 vastgesteld na een gesprek met het presidium in januari 2011. Het gesprek leidde toen niet tot nieuwe onderwerpen. In maart 2012 is een eerste gesprek met de nieuwe Auditcommissie van Brummen ge-

voerd. Daarbij is ook de actualisering van het onderzoekprogramma besproken. Een nieuw onderzoekprogramma wordt in het voorjaar van 2012 opgesteld.

Onderzoeksprotocol

De bruikbaarheid en actualiteit van het onderzoeksprotocol wordt jaarlijks bekeken. In het vorige verslagjaar heeft de RKC het protocol niet aangepast. Er was nu wel aanleiding een aantal aanpassingen te doen.

De belangrijkste aanpassingen zijn:

- De bestuurlijke reactie van het college wordt nu gevraagd op het moment dat een onderzoeksrapport aan de raad wordt aangeboden en niet meer vóór het aanbieden aan de raad. Deze opzet past beter in de duale structuur en het rapport kan sneller aan de raad worden aangeboden.
- De Auditcommissie is voor de RKC nu het primaire contact met de raad, met name over het onderzoekprogramma. De behandeling van de uitgebrachte rapporten is natuurlijk voorbehouden aan de gemeenteraad.
- De op proef ingevoerde volgorde in de onderzoeksrapporten waarbij conclusies en aanbevelingen voor in het rapport staan, is nu als standaard in het protocol opgenomen.

Het protocol is op de website van de beide gemeenten te vinden.

5. Afgeronde onderzoeken en andere activiteiten in 2011

5.1 Uitvoering onderzoeksprogramma

Brummen: Praktijkonderzoek woningbouwproject Elzenbos

In het vorige jaarverslag is al over dit onderzoek gerapporteerd. De data in 2011: presentatie aan de raad op 10 februari 2011 en raadsbehandeling op 17 februari 2011.

De centrale onderzoeksvraag luidde:

"In hoeverre heeft de gemeente Brummen voldoende greep op het woningbouwproject Elzenbos?"

De raad heeft de aanbevelingen overgenomen en het college om een uitwerking gevraagd. Er is inmiddels een nieuwe nota Grondbeleid vastgesteld door de raad.

Voorst: Onderzoek Wet maatschappelijke ondersteuning

In het vorige jaarverslag is al over dit onderzoek gerapporteerd.

De centrale onderzoeksvraag luidde:

"In hoeverre is het vastgestelde beleidsplan Wmo, met inachtneming van de financiële kaders, voor de jaren 2008-2009 gerealiseerd en zijn de meet- en informatiesystemen adequaat ingericht?"

De data in 2011: aanbieding rapport 17 januari 2011 met een presentatie door onderzoeksverantwoordelijke Stef Schuijt en raadsdebat op 28 februari 2011. De raad nam daarbij de conclusies en aanbevelingen over.

Voorst: Beheer en exploitatie binnensportaccommodaties

De onderzoeksopzet is in oktober 2010 vastgesteld. De onderzoeksrapportage is op 31 maart 2011 aan de gemeentesecretaris voorgelegd voor een technische reactie. Na ontvangst van de bestuurlijke reactie van 18 mei 2011 is het rapport op 25 mei 2011 aan de raad en andere belangstellenden gepresenteerd door RKC-lid Helga Witjes.

De centrale onderzoeksvraag luidde:

"Hoe verloopt het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties van 2007 tot en met 2010 ten opzichte van de verwachtingen en te opzichte van andere gemeenten, en welke risico's loopt de gemeente?"

De raad heeft bij de behandeling op 4 juli 2011 de aanbevelingen overgenomen.

5.2 Niet gerealiseerde voornemens 2011

Brummen

In het najaar van 2011 zou gestart worden met een onderzoek naar de uitbestede werkzaamheden. Gezien de bij zowel raad als RKC bestaande behoefte om het onderzoekprogramma tegen het licht te houden en vanwege de werkzaamheden voor het onderzoek naar "De Stand van de dienstverlening" is dit onderzoek niet gestart.

Voorst

Het voornemen om in 2011 het Rioleringsplan te onderzoeken is niet geconcretiseerd. Prioriteit is gelegd bij het onderzoek "Stand van de dienstverlening".

5.3 Onderzoeken met doorloop in 2012 (stand per 1 april 2012)

Gecombineerd onderzoek Brummen/Voorst

In september 2011 is gestart met een gecombineerd onderzoek naar de "Stand van de dienstverlening". Een onderzoeker van Brummen respectievelijk Voorst en twee leden van de RKC vormen het onderzoeksteam. In februari 2011 zijn de bevindingen voorgelegd aan beide gemeentesecretarissen voor een technische reactie. In mei 2012 zullen de onderzoeksrapporten aan de beide raden worden aangeboden en gepresenteerd.

6 Overige activiteiten

Kwaliteitsbevordering onderzoekers

De RKC werkt met onderzoekers uit de kring van de beide gemeenten. Zij zijn vaak niet specifiek opgeleid voor het doen van onderzoek. RKC-lid Helga Witjes heeft in 2010 twee sessies georganiseerd voor de (potentiële) onderzoekers van beide gemeenten. Na de positieve reacties is besloten in 2011 een vervolgsessie te organiseren om de opgedane ervaringen met de deelnemers uit 2010 te bespreken, kennis en ervaring uit te wisselen en de kwaliteit te verhogen. De sessie is door Helga Witjes gehouden op 22 september. Er namen zeven onderzoekers deel.

Er is stil gestaan bij het onderzoeksprotocol en de plannen van de RKC voor de aanpassingen daarvan, het bestuurlijke traject en de evaluatie van de Rekenkamers door Berenschot. Gezien de positieve ervaringen wil de RKC de bijpraatsessie jaarlijks blijven organiseren.

Presentatie aan nieuwe raadsleden

Voor de raad van Voorst is in 2010 een presentatie gehouden om de nieuwe raadsleden bij te praten over taak en functie van de rekenkamercommissie. In Brummen is de presentatie gehouden op 10 februari 2011.

7. Communicatie en contacten

Raad

Het jaarverslag 2010 van de Rekenkamercommissie is in aanwezigheid van de voorzitter van de Rekenkamercommissie besproken in een ronde-tafelgesprek van Voorst in mei 2011. De raad van Brummen heeft het jaarverslag voor kennisgeving aangenomen.

Pers/algemeen

Gelijktijdig met de aanbidding van de onderzoeksrapporten is steeds een persbericht opgesteld. Ook is op de gemeentelijke pagina in het huis-aan-huisblad en in de lokale pers aandacht aan de rapporten besteed. De RKC heeft geen persconferenties gehouden.

Alle documenten van de RKC zijn te raadplegen op de websites van Brummen en Voorst. De onderzoeksrapporten zijn ook te raadplegen op de website van de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) en de Lokale Rekenkamer.

Externe contacten

De RKC is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). De voorzitter heeft deelgenomen aan het jaarcongres van de NVRK en aan de ledenvergaderingen.

De voorzitter was ook dit verslagjaar lid van de groep beoordelaars voor de prijs voor het beste Rekenkamerrapport: de Goudvink. Deze prijs wordt toegekend door de NVRK.

De Kring Oost van de NVRK die de provincies Gelderland en Overijssel omvat is in 2011 tweemaal bijeen geweest. Onze RKC nam aan beide bijeenkomsten deel.

De Algemene Rekenkamer is actief met het bevorderen van de uitwisseling van kennis en ervaring tussen AR, lokale en provinciale rekenkamers. In 2011 hebben twee bijeenkomsten plaatsgevonden. Aan een daarvan nam de RKC deel. Deze uitwisseling levert gemeenschappelijke onderzoekthema's op, zoals het jeugdbeleid, het landelijke gebied en re-integratie.

8. Nevenwerkzaamheden

De (neven-) werkzaamheden van de leden van de RKC worden vermeld op de website van beide gemeenten.

9. Nadere gegevens over 2011

De RKC heeft elfmaal voltallig en afwisselend in Brummen en Voorst vergaderd. De financiële gegevens zijn te vinden in bijlage 1.

In 2011 is niet de gehele onderzoekscapaciteit benut. Voor het gezamenlijke onderzoek naar de stand van de dienstverlening doen twee leden van de RKC mee aan het feitelijk onderzoekswerk. Daaraan zijn geen kosten verbonden naast de vaste maandelijkse vergoeding.

In Brummen is van de 200 uur 80 uur besteed voor het onderzoek dienstverlening. Dat zijn de uren van de onderzoeker uit Voorst. De afrondende werkzaamheden voor het Elzenbos-onderzoek waren al in 2010 verantwoord.

In Voorst is van de 150 uur 90 uur besteed. Daarvan is 10 uur voor de afronding van het rapport Sportaccommodaties en 80 uur voor het onderzoek dienstverlening: de uren van de onderzoeker uit Brummen.

De jaarlijkse bijpraatsessie voor onderzoekers wordt beschouwd als een reguliere activiteit van de RKC zelf.

Bijlage 1

	Begroting	Rekening	
Brummen			
Leden en voorzitter	€ 6.000	€ 6.000	
Reiskosten en diversen		€ 741	
Onderzoek	<u>€ 16.000</u>	<u>€ 7.216</u>	
Totaal	€ 22.000	€ 13.957	
Onderzoeksuren	200	80	
Voorst			
Leden en voorzitter	€ 6.000	€ 6.000	
Reiskosten en diversen	€ 1.000	580	
Onderzoek	<u>€ 13.500</u>	<u>€ 7.980</u>	
Totaal	€ 20.500	€ 14.560	
Onderzoeksuren	150	90	

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk formuleren we een antwoord op de onderzoeksvragen. We trekken conclusies over de effectiviteit van de rekenkamer(commissie)s, de factoren die daarop van invloed zijn en formuleren een aantal aanbevelingen om de effectiviteit te optimaliseren. We baseren ons daarbij op de uitkomsten van het onderzoek zoals die in de voorgaande hoofdstukken zijn beschreven.

6.2 Stand van zaken

De eerste onderzoeksvraag is beschrijvend van karakter en luidt als volgt.

Onderzoeksvraag 1

Wat is de stand van zaken omtrent gemeentelijke en provinciale rekenkamer(commissie)s?

- a) Hoe zijn de gemeentelijke en provinciale rekenkamer(commissie)s gepositioneerd en samengesteld?
- b) Hoe wordt aan de verschillende randvoorwaarden [voor onafhankelijkheid] voldaan?
- c) Wat zijn de activiteiten van de rekenkamer(commissie)s?
- d) Is er sprake van overlap tussen onderzoeken van de rekenkamer die verband houden met rechtmatigheid en het onderzoek dat door de accountant wordt gedaan?
- e) Voldoen de rekenkameronderzoeken aan de kwaliteitseisen van zorgvuldigheid, objectiviteit, onderbouwing, consistentie, bruikbaarheid, onafhankelijkheid, doelmatigheid en controleerbaarheid?
- f) Wat is de impact van het onderzoek (worden de aanbevelingen opgevolgd)?

Samenstelling en positionering (subvragen a en d)

Samenstelling

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 kan een rekenkamer op verschillende manieren worden georganiseerd, uiteenlopend van een externe rekenkamer met uitsluitend externe leden tot een rekenkamercommissie met alleen raadsleden. Het overgrote deel van de gemeenten heeft gekozen voor een rekenkamercommissie (83%). Iets meer dan de helft daarvan telt alleen externe leden. De variant met alleen interne (raads)leden komt beperkt voor (minder dan 10%). Datzelfde geldt voor het externe model (13%) en het directeursmodel (4%). De provincies wijken hiervan af. Er zijn vier externe rekenkamers. Eén rekenkamer is georganiseerd volgens het directeursmodel. Ongeveer één op de zeven rekenkamercommissie(s) werkt voor meerdere gemeenten of provincies.

Hoewel er sinds de invoering van de verplichting her en der sprake is van verandering van model, is de situatie bestendig. Bij de meeste gemeenten en provincies is het model dat in 2005 werd

gekozen niet los gelaten. Wel bleek uit de casestudie dat een behoorlijk aantal organisaties opschaling naar een gemeenschappelijke regionale rekenkamer overweegt.

Positionering

Rekenkamer(commissie)s zijn te positioneren in de zogenaamde controletoren waarbinnen diverse onderzoeken plaatsvinden naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid. De rekenkamer(commissie) is een instrument voor de raad/staten. De zogenaamde artikel 213a respectievelijk 217a onderzoeken zijn instrumenten van het college van B&W dan wel GS. In veel gevallen gaan die onderzoeksrapporten ook naar de raad of de staten. Binnen de ambtelijke organisatie wordt de reguliere controlecyclus gevolgd. Ten slotte verricht de accountant werkzaamheden in opdracht van de raad/staten inzake de jaarrekening. In verschillende gemeenten/provincies zijn er nog rekeningcommissies, auditcommissies of commissies voor beleidsevaluatie die ook een positie hebben in de 'controletoren'.

Volgens de meeste respondenten hebben de rekenkamer(commissie)s hun positie gevonden in de controletoren. Hoewel veel colleges spreken van een veelheid aan controle-instrumenten kiezen de rekenkamer(commissie)s hun onderwerpen zorgvuldig en waken ze voor overlap met de andere vormen van onderzoek. We stellen ook vast dat van dubbelingen met de accountantsonderzoeken geen sprake is.

Verder tekenen we aan dat de rekenkamer(commissie)s meer zijn dan een controle- of een onderzoeksinstrument. Ze zijn een integraal onderdeel in het duale stelsel tussen college en raden/staten. Daarmee hebben ze niet alleen een interne functie maar ook een externe. Rekenkamer(commissie)s moeten daarom niet alleen vanuit het perspectief van de controletoren worden gezien, maar ook vanuit de eigenstandige positie binnen het duale bestel. Door de rekenkamer(commissie) puur als controle-instrument te benaderen, wordt onvoldoende recht gedaan aan de formele positie.

Onafhankelijkheid (subvraag b)

In de Memorie van Toelichting staat expliciet vermeld dat de rekenkamer(commissie) een onafhankelijk orgaan is dat zelf haar werkplan bepaalt. Uit de evaluatie komt naar voren dat rekenkamer(commissie)s bestuurders of de volksvertegenwoordiging af en toe tegenover zich vinden maar desalniettemin vrij zijn in hun onderwerpkeuze, onderzoeksopzet en rapportages. Ze zijn daarmee – zoals dat in de Memorie van Toelichting is verwoord – in staat onafhankelijk onderzoek te doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het financiële beheer, het beleid en de organisatie van het bestuur. De onafhankelijke positie die rekenkamer(commissie)s bekleden, is daarmee in lijn met de formele positie zoals die uit de Provincie- en Gemeentewet naar voren komt. Dit neemt niet weg dat – zo kwam uit de casestudie naar voren – rekenkamer(commissie)s zich bij tijd en wijle hard moeten maken voor hun onafhankelijkheid. We constateren echter dat dit gaat om incidenten die voortkomen uit de onderwerpkeuze of de inrichting van een onderzoek. Van structurele weerstand is incidenteel ook sprake. Dat ligt echter niet aan het instrument 'rekenkamer' maar veel meer aan de chemie tussen rekenkamer, raad/ps en bestuur.

Activiteiten en kwaliteit onderzoeken (subvragen c en e)

Los van het organisatiemodel constateren we dat iedere rekenkamer(commissie) vergelijkbare – op de Algemene Rekenkamer geïnspireerde – procedures en werkwijzen heeft ontwikkeld. Het gevolg hiervan is dat de rekenkamer(commissie)s grotendeels langs dezelfde lijnen functioneren. Dat wil zeggen dat de inventarisatie en selectie van onderwerpen gelijk verloopt, het uitvoeringsproces in grote lijnen hetzelfde is en ook de afwikkeling van de rapporten grote parallellen kent. Voor de uitvoering van de onderzoeken schakelt men doorgaans professionele onderzoekers in. Dat kunnen zowel externe bureaus zijn, daarin gespecialiseerde leden dan wel de secretaris of onderzoekers uit het eigen bureau.

Hoewel we niet diepgaand de door de rekenkamer(commissie)s uitgevoerde onderzoeken hebben geanalyseerd, concluderen we dat de onderzoeken doorgaans voldoen aan de kwaliteitseisen die in zijn algemeenheid daaraan worden gesteld. Het overgrote merendeel van de voorzitters, raads-/statenleden, secretarissen en burgemeesters beoordeelt de onderzoeken als onafhankelijk, zorgvuldig en goed onderbouwd. Ook de bruikbaarheid van de resultaten is hoog, gezien het feit dat de meeste aanbevelingen worden overgenomen. Deze oordelen sporen met onze analyse van de door ons bestudeerde rapporten. Hiermee willen wij overigens niet zeggen dat er af en toe niets aan de kwaliteit valt af te dingen. Natuurlijk mislukt er wel eens een onderzoek. Wel stellen we vast dat structureel disfunctionerende rekenkamers incidenten zijn. Door de bank genomen is er brede waardering voor de kwaliteit van zowel de leden als de producten van de rekenkamer(commissie)s.

Hoewel de kwaliteit van de onderzoeken van de rekenkamer(commissie)s doorgaans niet ter discussie staat, is er – paradoxaal genoeg – veel en soms forse kritiek op afzonderlijke rekenkamerproducten. In onze analyse liggen daaraan drie hoofdredenen ten grondslag.

In de eerste plaats de onderwerpkeuze. Deze komt zorgvuldig tot stand na consultatie van veel partijen. Hoewel rekenkamer(commissie)s van oordeel zijn dat de raden/ps nauw betrokken worden bij de selectie, ervaren raads- en statenleden dat anders. Zij worden weliswaar gevraagd om input maar zien daarvan in hun beleving weinig terug. Begrijpelijk overigens gezien de lange lijst aan onderwerpen en het relatief geringe aantal onderzoeken dat kan worden gedaan. Dat neemt niet weg dat de onderwerpkeuze door hen als 'veilig' en weinig spannend wordt ervaren. De onderwerpen nodigen doorgaans niet uit tot een scherp politiek debat. Veel bestuurders hebben kritiek op de timing van de onderzoeken. Naar hun mening sluiten onderzoeken vaak niet aan op de ambtelijke beleidscyclus en het politieke momentum. Verder zijn zowel bestuurders als raads-/statenleden kritisch op de grote focus op ex post evaluaties. Met name veel volksvertegenwoordigers juichen een bredere blik van de rekenkamercommissie toe en zouden graag zien dat bijvoorbeeld toekomstverkenningen of informerende onderzoeken worden uitgevoerd. Veel van de door ons gesproken rekenkamer(commissie)s zijn echter van oordeel dat dit niet zou passen bij de rol en functie van een rekenkamer. Anderen delen dit oordeel niet. Illustratief in dit verband is dat diverse rekenkamer(commissie)s al 'experimenteren' met andere vormen van onderzoek.

In de tweede plaats het onderzoeksproces. Door de grote zorgvuldigheid van het onderzoeksproces duren de onderzoeken vaak lang. Soms meer dan een jaar. Daarmee is het lastig om de rapporten goed te timen. Bovendien hebben veel rekenkamer(commissie)s een schriftelijke fase van bestuurlijk hoor en wederhoor in de procesgang. Dit bemoeilijkt in de ogen van veel raads- en statenleden het politieke debat over de conclusies en de aanbevelingen. Alles is immers al gezegd. De rapporten verworden daarmee tot 'hamerstukken'.

In de derde plaats de rapportage. Zoals gezegd staat de kwaliteit buiten kijf. Toch worden de aanbevelingen vaak als 'open deuren' of 'makkelijk' ervaren. Daarbij tekenen we aan dat het formuleren van aanbevelingen ook geen eenvoudige opgave is. Sommige rekenkamer(commissie)s formuleren bewust een klein aantal algemene aanbevelingen en krijgen dan voor de voeten geworpen dat ze niet concreet genoeg en/of onvoldoende richtinggevend zijn. Anderen zoeken het in de details en worden dan verweten dat ze te uitvoerig zijn waardoor het overzicht verdwijnt of het geheel teveel is dichtgetimmerd.

Impact van de onderzoeken (subvraag f)

De instrumentele doorwerking van de rekenkameronderzoeken is hoog en de laatste jaren toegenomen. De raden/ps onderschrijven de conclusies en aanbevelingen, de colleges nemen ze in de regel (grotendeels) over en de organisaties voeren ze uit. De monitor- en opvolgingsonderzoeken die rekenkamer(commissie)s uitvoeren, onderschrijven dit beeld. Daarbij geldt overigens wel dat het enige tijd kan duren voordat de aanbevelingen zijn verwerkt. Een rekenkameronderzoek op zich is namelijk niet per definitie aanleiding om het beleid direct aan te passen. Daarvoor wordt een 'natuurlijk' moment gekozen waarbij de aanbevelingen van de rekenkamer dan worden ingepast in de reguliere beleidscyclus.

6.3 Varianten van de rekenkamer

In deze paragraaf formuleren we een antwoord op onderzoeksvraag 2.

Onderzoeksvraag 2

Wat zijn de ervaringen met de verschillende varianten van de rekenkamer?

- a) Hoe bezien rekenkamercommissies hun functioneren, mede gelet op het feit dat de commissie zowel bestaat uit interne leden als uit externe leden?
- b) Hoe bezien rekenkamers hun functioneren, mede gelet op het feit dat er geen interne leden in de rekenkamer zitten?
- c) Hoe bezien gemeenschappelijke rekenkamer(commissie)s hun functioneren?

De argumenten om voor een bepaalde variant te kiezen, blijken sterk situationeel bepaald. Wat in de ene gemeente/provincie als sterk argument voor wordt gezien, ziet een andere juist als een argument tegen een bepaalde vorm. Het externe model wordt soms geroemd om de afstandelijkheid en dan weer als te onafhankelijk ervaren, het commissiemodel vaak als betrokken en goed ingevoerd maar regelmatig als te afhankelijk en politiek gezien, het directeursmodel geldt

als efficiënt en deskundig maar ook als te persoonsgebonden. Het gemeenschappelijke model ten slotte, wordt geprezen om de deskundigheid en efficiëntie maar ook als niet goed ingevoerd in de plaatselijke situatie ervaren.

De visie op de rekenkamer(commissie) lijkt bepalend voor de argumenten die worden aangedragen. Daarbij ontbreekt vaak een bredere blik van de meeste gesprekspartners. Zij beoordelen de huidige rekenkamer(commissie)s vooral in de eigen context en hebben weinig ervaring met de andere modellen. Vaak zijn deze zelfs onbekend. Zo worden het externe model en de rekenkamercommissie met alleen externe leden vaak verward. Het oordeel over het functioneren is dan ook niet ingegeven door het gekozen model, maar veel meer door de effectiviteit van de producten.

Praktisch gezien, constateren we geen verschillen tussen wat de diverse organisatievormen betekenen voor het functioneren van een rekenkamer(commissie). Het model is niet van invloed op de werkwijze en producten van de rekenkamer(commissie). Daarmee is overigens niet gezegd dat rekenkamercommissies niet tegen grote uitvoeringsproblemen aan kunnen lopen. Wel concluderen we dat dit zeker niet de regel is maar veel meer een uiting van een gespannen relatie. Daar waar de relaties goed zijn, worden praktische oplossingen gevonden voor mogelijke knelpunten. Wanneer sprake is van spanningen worden ook de problemen op de spits gedreven.

Anders dan op voorhand verwacht, beïnvloeden ook de budgetten en de politieke verhoudingen het functioneren van de rekenkamer(commissie)s nauwelijks. Rekenkamer(commissie)s met een laag budget voeren eenvoudigweg minder onderzoeken uit, maar dat zegt nog niets over de doorwerking en de kwaliteit van de onderzoeken. Dat neemt niet weg dat logischerwijs sprake zal zijn van een 'financiële ondergrens'. Waar die exact ligt, hebben we echter niet vast kunnen stellen. Ook de door ons onderzochte rekenkamer(commissie)s met een budget van minder dan € 15.000,- opereren effectief. Verder vinden rekenkamer(commissie)s hun weg ongeacht de bestuurscultuur in een gemeente of provincie. Dat is een omgevingsfactor waarmee men goed om kan gaan.

Onafhankelijk van de variant geldt dat het afleggen van verantwoording over de bestede gelden door de rekenkamer(commissie) in de ogen van de raads-/statenleden veelal niet goed geborgd is. Het is niet altijd duidelijk wie hier binnen de raad of staten over gaat. Het presidium, het seniorenconvent, de rekeningcommissie, de fractievoorzitters of de gehele raad/ps? Hoewel de rekenkamer(commissie)s jaarverslagen opstellen, worden deze door raads/statenleden niet benut om een expliciet antwoord te formuleren op de vraag of de middelen die de rekenkamer(commissie)s ter beschikking staan doeltreffend en doelmatig worden besteed.

6.4 Effectiviteit van de rekenkamer(commissie)s

In deze paragraaf formuleren we een antwoord op onderzoeksvraag 3. De focus ligt daarbij op de doelstellingen van de rekenkamer(commissie)s zoals die zijn verwoord in de Memorie van Toelichting.

Onderzoeksvraag 3

Worden de doelstellingen van de rekenkamer(commissie)s behaald (komen de veronderstellingen van de wetgever uit)?

- a) Versterkt het instrument van (rekenkamercommissie)s de positie van de raad ten aanzien van zijn controlerende functie?
- b) Groeit de aandacht en het belang van doelmatigheid en doeltreffendheid als gevolg van de rekenkamer(commissie)?
- c) Kan de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het bestuur door middel van rekenkameronderzoek op een adequate manier worden onderzocht? En verbetert deze als gevolg van het instellen van rekenkamer(commissie)s?
- d) Worden burgers geïnformeerd over de rapportages van de rekenkamer(commissie)s en wordt hiermee rekenschap aan hen afgelegd?

Versterking controlerende functie van de raad/ps (subvraag a)

Zoals we eerder concludeerden, is de doorwerking van de rapporten van de rekenkamer(commissie)s hoog. In de regel betreffen de onderzoeken waarover wordt gerapporteerd ex post evaluaties waarbij de rekenkamer(commissie) beziet of het beleid is uitgevoerd binnen de met het college afgesproken kaders. Dat leidt dan tot aanbevelingen die gebruikt kunnen worden om de kaders aan te scherpen dan wel te herzien. Deze redenering volgend stellen we vast dat de controlerende functie van de raad/ps versterkt is.

Tegelijkertijd constateren we dat deze versterking beperkt blijft tot het onderwerp dat door de rekenkamer(commissie) is onderzocht. De onderliggende en algemener geldende controlemechanismen die ook voor andere terreinen – waarop de rekenkamer(commissie) geen onderzoek heeft verricht – gelden, worden niet automatisch overgenomen door de raden/staten. De uitkomsten uit de onderzoeken worden niet gebruikt om meer en scherpere vragen aan het college te stellen, terwijl daar vaak wel aanleiding voor is. Ook parallellen met andere dossiers worden niet gelegd. Een bevinding die door alle bestuurders, nagenoeg alle raads-/statenleden en de meeste rekenkamervoorzitters wordt gedeeld.

Deze redenering doortrekkend, geldt dit nog sterker voor de kaderstellende rol. Het inzicht dat de rekenkamerrapporten zouden moeten leiden tot een betere kaderstelling wordt breed gedeeld. De potentiële waarde van de rapporten op dat punt wordt ook breed onderschreven. Tegelijkertijd stellen de raads-/statenleden dat ze de rapporten onvoldoende benutten om tot een betere kaderstelling te komen. Dat betekent dat zelfs op de terreinen die de rekenkamer(commissie) heeft onderzocht de kaderstelling onvoldoende uit de verf komt. Dit geldt dan logischerwijs te meer voor de terreinen die niet onder de loep zijn genomen. Dit terwijl een goede kaderstelling – zoals ook de rekenkamer(commissie)s steevast benadrukken – randvoorwaardelijk is voor een goede uitvoering

Berenschot

van de controlerende taak. We stellen dan ook vast dat de bijdrage van rekenkamer(commissie)s aan de versterking van de kaderstellende rol klein en zeker niet bestendig is.

Een belangrijke nuancering daarbij is dat de oorzaak hiervoor niet primair bij de rekenkamer(commissie)s ligt. De volksvertegenwoordigers steken vooral de hand in eigen boezem en dragen hiervoor veelal argumenten aan die lastig door de rekenkamer(commissie)s zullen zijn te beïnvloeden (tijdsbeslag, bewustzijn). Bestuurders onderschrijven overigens de problemen die raden/ps hebben met de kaderstelling. De focus ligt op de volksvertegenwoordigende en controlerende rol van de raden/ps. Kortom, het is in de ogen van de meeste respondenten de opgave voor de komende jaren voor zowel de rekenkamer(commissie)s als de raden/staten om de functie van de rekenkamer(commissie) bij kaderstellende en controlerende functie te versterken. Zeker omdat de potentie van de rekenkameronderzoeken voor wat betreft het versterken van de kaderstellende en controlerende rol breed wordt onderkend.

Aandacht voor doelmatigheid en doeltreffendheid (subvragen b en c)

Rekenkamervoorzitters zijn zonder uitzondering van mening dat de aandacht voor doelmatigheid en doeltreffendheid alleen al door de aanwezigheid van de rekenkamer(commissie) is gegroeid. Zowel de colleges als de organisatie zou zich ervan bewust zijn dat op elk moment een onderzoek gestart kan worden naar hun dossier hetgeen de zorgvuldigheid in de beleidsontwikkeling en –uitvoering zou bevorderen. Alleen al de aankondiging van een onderzoek leidt tot beweging is hun stellige indruk.

Bestuurders, maar ook beleidsmedewerkers, bestrijden deze visie. Zij stellen dat autonome ontwikkelingen – bijvoorbeeld de programmabegroting, maar ook de grote maatschappelijke focus op de kwaliteit van de overheid de laatste jaren – veel sterker hebben bijgedragen aan de grotere aandacht voor doelmatigheid en doeltreffendheid. De rekenkamer(commissie)s zijn één van de vele instrumenten in dat verband.

Wij stellen vast dat de rekenkamer(commissie)s goed in staat zijn de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijke en provinciale beleid te onderzoeken. De financiële rechtmatigheid daarvan is overigens een ander verhaal. Weinig rekenkamers wagen zich daaraan. Dat wordt toch meer – en terecht in onze optiek – als taak van de accountant gezien. Eerder hebben we geconcludeerd dat de conclusies en aanbevelingen door colleges en de ambtelijke organisatie opgepakt worden. Tegelijkertijd voeren rekenkamer(commissie)s een beperkt aantal onderzoeken uit en is er brede kritiek op de onderwerpkeuze, de timing en/of de diepgang van de aanbevelingen. De implementatie van de aanbevelingen zal op onderdelen leiden tot een aanscherping van het beleid maar tot fundamentele koerswijzigingen zullen ze niet leiden. Deze redenering doortrekkend concluderen wij dat de aandacht voor doelmatigheid en doeltreffendheid binnen provincies en gemeenten is gegroeid en dat rekenkamer(commissie)s daar in het algemeen en op de onderzochte onderwerpen zeker een positieve bijdrage aan hebben geleverd. Tegelijkertijd stellen we vast dat deze bijdrage niet geïsoleerd kan worden uit het totaal van invloeden hierop.

Rekenschap aan de burger (subvraag d)

Diverse rekenkamer(commissie)s hebben burgers gevraagd om input te leveren voor de onderzoeksagenda. De rapporten van de rekenkamer(commissie)s worden via persberichten gecommuniceerd en doorgaans op de website geplaatst. Daarmee spannen rekenkamer(commissie)s zich in om burgers te betrekken en te informeren. De opbrengsten daarvan zijn klein. Verzoeken om input blijven nagenoeg achterwege en ook de rapporten maken weinig reacties los. De rekenkamers zijn daarmee een minder goed aanknopingspunt voor provincies en gemeenten om rekenschap aan burgers af te leggen. Ook hier geldt dat dit niet zozeer de rekenkamer(commissie)s is aan te rekenen.

6.5 De lijnen samen pakkend

De centrale vraagstelling van de evaluatie luidde als volgt.

Centrale vraag

In welke mate worden de in Gemeente-/Provinciewet en de Memorie van Toelichting genoemde doelen bij de instelling van provinciale en lokale rekenkamers gerealiseerd? Welke factoren zijn van invloed op de effectiviteit van de rekenkamers? In hoeverre zijn deze beïnvloedbaar door het rijk, provincies, gemeenten en/of rekenkamers zelf? Welke aanbevelingen vloeien daar uit voort?

In het algemeen kan worden vastgesteld dat de doelen uit de Gemeente- en Provinciewet ten dele worden gerealiseerd. Van het structureel verbeteren van de kaderstellende en controlerende rol van de raad/ps is weinig sprake. Wat betreft het realiseren van structurele aandacht van gemeenten- en provinciebesturen voor de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid constateren wij dat dit aan belang heeft gewonnen. Wij kunnen echter de bijdrage van de rekenkamer(commissie)s hieraan niet isoleren van de effecten van andere instrumenten. Verder stellen we vast dat de organisatievorm, budgetten en politieke verhoudingen geen factoren van betekenis zijn voor de effectiviteit van rekenkamer(commissie)s. Los van de kwaliteit van de producten zijn het veel meer 'zachte factoren' als betrokkenheid, politiek gevoel, stijl van opereren en cultuur die de effectiviteit van de rekenkamer(commissie) bepalen.

De colleges zien rekenkamer(commissie)s als een van buitenaf opgelegd instrument waar men op zichzelf weinig behoefte aan heeft. Dat neemt niet weg dat binnen veel gemeenten en provincies een professionele verstandshouding is gegroeid. Af en toe is er sprake van gezonde spanning maar dat alles binnen een context van wederzijds respect.

Bij raden/ps is het draagvlak voor de rekenkamer(commissie)s veelal hoog. De meeste raads-/statenleden zien de potentie van de toegevoegde waarde van de rekenkamer(commissie) en geven ruiterlijk toe de rapporten en lessen onvoldoende te benutten. Het merendeel is van mening dat er met de rapporten meer kan worden gedaan. Ook hier geldt dat een algemeen recept daarvoor niet is te geven. Rekenkamer(commissie) en de raden/ps zullen hun eigen functioneren moeten analyseren en gericht actie moeten ondernemen. Van belang is dat meeste raads-/statenleden perspectief zien in de rekenkamer(commissie). De komende jaren zullen dit moeten uitwijzen. Een

grote opgave, zeker in het licht van de opgelegde taakstellingen. Mede als gevolg hiervan zal de komende tijd in menig gemeente/provincie een debat ontstaan over de toegevoegde waarde van de rekenkamer(commissie) in relatie tot de kosten ervan.

6.6 Aanbevelingen

Gezien het voorgaande is het formuleren van specifieke en gedetailleerde aanbevelingen lastig. Dat wat in de ene situatie geldt, hoeft immers ergens anders niet te werken. Onze aanbevelingen zijn daarom algemeen van aard en hebben vaak het karakter van overwegingen.

Ministerie van BZK

Aanbeveling 1

De veronderstelling bij de aanvang van de evaluatie was dat de organisatievorm een belangrijke verklarende factor zou kunnen zijn voor de effectiviteit van rekenkamer(commissie)s. We hebben deze veronderstelling uitgebreid getoetst en vastgesteld dat de vorm niet samenhangt met de effectiviteit (zie paragraaf 6.3 voor een verdere onderbouwing).

- Een wetswijziging gericht op het voorschrijven van een specifieke vorm is vanuit het perspectief van doeltreffendheid niet aan de orde.

Aanbeveling 2

'Slapende' rekenkamers zijn een relatief nieuw fenomeen. Het gaat dan om rekenkamer(commissie)s met een minimaal of geen budget die niet actief zijn. Formeel wordt dan aan de wet voldaan, materieel niet. Voor zover wij kunnen overzien (we hebben geen uitvoerig non-respons onderzoek uitgevoerd maar wel enkele malen het signaal gekregen dat de vragenlijst niet zou worden ingevuld omdat de rekenkamer 'slapende' was), is het aantal slapende rekenkamers zeer beperkt (zeker geen tientallen) maar illustreert het wel de gevoelde meerwaarde van rekenkamer(commissie)s. Tijdens de casestudie werd met enige regelmaat naar slapende rekenkamers verwezen als aantrekkelijk model en kregen we zelfs af en toe het signaal dat deze variant serieus wordt overwogen. Dit in het licht van de bezuinigingsronde.

- Volg het aantal slapende rekenkamers. Wanneer dit verschijnsel substantiële vormen aanneemt, is wellicht interventie nodig omdat materieel niet aan de wet wordt voldaan. Dit bijvoorbeeld door provincies en gemeenten te verplichten een adequate post voor de rekenkamer in de begroting op te nemen.

Rekenkamer(commissie)s

Aanbeveling 3

Rekenkamer(commissie)s die met gevoel voor ieders belang 'het spel spelen' worden beter gewaardeerd dan rekenkamers die stelselmatig de confrontatie zoeken. Dat hoeft op zich op geen enkele wijze de onafhankelijkheid te beïnvloeden, integendeel. Rekenkamer(commissie)s dienen zich te realiseren dat ze zowel de raad/ps, de colleges als de ambtelijke organisaties adresseren. Open relaties met al deze partijen zijn dan ook gewenst. Met name de kritiek op de

Berenschot

onderwerpkeuze, procesgang en aanbevelingen dient per rekenkamer(commissie) verkend en uitgelegd/opgelost te worden. Dat vereist maatwerk en continue feedback.

- Investeer in de relatie met de raden/ps en de colleges. Loop met hen kritisch de procesgang rond de onderwerpkeuze en de uitvoering van onderzoeken door en pas de procedures eventueel met een 'open blik' aan. Betrokkenheid en onafhankelijkheid sluiten elkaar zeker niet uit. Zoek ook de reflectie met de raad/staten door minimaal jaarlijks feedback te vragen op de verrichte onderzoeken en de verhouding tussen kosten en opbrengsten van de rekenkamer(commissie) als zodanig, bijvoorbeeld in combinatie met het jaarverslag.

Aanbeveling 4

Er is veel kritiek op met name de duur van de onderzoeken en de timing van de rapporten. Zoals uitvoerig beschreven in paragraaf 6.2 kunnen onderzoeken door de lange duur aan relevantie verliezen of door een slechte planning ondersneeuwen door andere te voorziene gebeurtenissen (bijvoorbeeld verkiezingen). Zaken die in onze optiek eenvoudig zijn te ondervangen.

- Maak de doorlooptijd van het gehele proces korter door de onderzoeken en de rapportages goed te plannen en de procesgang eventueel anders in te richten. Dit laatste door bijvoorbeeld het bestuur niet schriftelijk maar mondeling plenair op de conclusies en aanbevelingen te laten reageren.

Aanbeveling 5

Nagenoeg alle gesproken raads- en statenleden stellen dat de potentie van de rekenkamer(commissie) beter kan worden benut. Met name de kaderstellende rol kan door de inbreng van de rekenkamer verder worden versterkt. In onze optiek ligt daar een belangrijke meerwaarde voor de rekenkamer(commissie)s. Ze zijn immers meer dan een onderzoeksbureau dat jaarlijks enkele onderwerpen onderzoekt, maar hebben een eigen positie in het bestel.

- Vergroot de meerwaarde door de onderzoeken breder in te bedden zodat de effecten verder strekken dan alleen het onderzochte onderwerp. Het gaat dan niet alleen om het evalueren van een inhoudelijk thema maar ook om het structureel verbeteren van de controlerende en kaderstellende rol van de raad en staten.

Aanbeveling 6

Het is in onze optiek een misverstand dat rekenkamer(commissie)s geen andere vormen van onderzoek mogen doen dan ex post evaluatie. Ook het gegeven dat gevoelige onderwerpen zijn uitgesloten omdat de rekenkamer(commissie) anders politiek bedrijft, is in onze ogen een onjuiste interpretatie. Een onafhankelijke blik heeft juist dan een meerwaarde.

- Experimenteer met andere vormen van onderzoek en kies af en toe ook voor politiek spannende onderwerpen. Leer van rekenkamer(commissie)s die dit al wel doen.

Gemeenteraden en provinciale staten

Aanbeveling 7

De rekenkamer(commissie) heeft als doel de controlerende en kaderstellende rol van de raad/ps te versterken. Daarmee staat de rekenkamer(commissie) ten dienste van de raad/ps. We hebben vastgesteld dat de relatie tussen raad/ps en de rekenkamer(commissie) niet altijd even helder is. Raden en staten ervaren de rekenkamer(commissie) in die gevallen niet als een 'eigen' instrument. In veel gevallen is dat niet zozeer de rekenkamer(commissie) als wel de raden/staten aan te rekenen.

- Zorg voor een formele en eenduidige verbinding met de rekenkamer(commissie) zodat deze de aansluiting met de raad/ps kan maken. Of dat nu het seniorenconvent, de auditcommissie, de commissie bestuur of het presidium is, is minder relevant. Het gaat er om dat de rekenkamer(commissie) een duidelijk aanspreekpunt heeft waarmee onder meer de jaarplannen en de jaarverslagen worden besproken. Eén van de taken van dat aanspreekpunt zou het optimaliseren van het gebruik van de rapporten moeten zijn.

Aanbeveling 8

Zoals eerder opgemerkt, zijn veel raads- en statenleden van oordeel dat de meerwaarde van de rekenkamer(commissie)s beter kan worden benut. Daarvoor steekt men – zoals beschreven in paragraaf 6.4 – de hand in eigen boezem maar ziet men ook verbeterpunten bij de rekenkamer(commissie).

- Ga met de rekenkamer(commissie) in gesprek over de wijze waarop de meerwaarde nog meer tot uiting kan komen. Wees daarbij in het bijzonder kritisch op de eigen rol en betrek ook de griffie daarbij. Ga na of deze de raad/ps kan ondersteunen bij de voorlichting rond de functie van de rekenkamer, de wederzijdse communicatie tussen raad/staten en de rekenkamercommissie kan versterken en een rol kan spelen bij de monitoring van de aanbevelingen.

Aanbeveling 9

Uit de evaluatie blijkt dat er weerstand bestaat tegen 'beroeps' rekenkamerleden (directeursmodel uitgezonderd uiteraard). Dan gaat het om voorzitters en/of leden die in een groot aantal rekenkamer(commissie)s zitting hebben en daar letterlijk hun brood mee verdienen. Het gevoel is dat deze rekenkamer(commissie)s geen maatwerk leveren en weinig feeling hebben met de lokale situatie. Het rekenkamerwerk wordt dan als 'kunstje' ervaren. Dit neemt natuurlijk niet weg dat een professionele rekenkamer als randvoorwaardelijk wordt gezien. Het gaat om de balans.

- Waak voor het ontstaan van een sector 'Rekenkamers'. Het lidmaatschap of voorzitterschap van een rekenkamer moet geen professe worden (maar wel professioneel worden ingevuld).

Colleges van B&W en GS

Aanbeveling 10

Rekenkamer(commissie)s zijn een onderdeel van het bestel en daarmee een gegeven. Uiteraard zouden colleges vanuit hun behoefte vaak andere onderwerpen kiezen en wellicht andere accenten

Berenschot

leggen. Dit neemt niet weg dat een goed functionerende rekenkamer(commissie) ook in het belang van het college is.

- Zoek samen met de raad/ps, de ambtelijke organisatie en de rekenkamer(commissie) naar een invulling waar alle partijen voordeel van hebben. Dat kan bijvoorbeeld gaan over de onderzoeksprogrammering en de controletoren, de procesgang maar ook over de onderlinge communicatie.